

Tradicijsko ovčarstvo na Cresu

Centar za održivi razvoj – Ekopark Perinat iz Lubenica izašao je s novom knjigom u okviru projekta Muzeja ovčarstva. Radi se o dugogodišnjem istraživačkom i sabiračkom radu etnologinje iz Beleja na Cresu **Marine Jurkota Rebrović**, u vrlo ukusno složenoj i opremljenoj knjizi “Tradicijsko ovčarstvo otoka Cresa: prilog istraživanju”, tiskanoj 2009. godine.

Odmah na početku prikaza ovog, za našu kulturnu baštinu, dragocjenog djela naveo bih riječi iz recenzije **Špele Pahor** iz Izole: „**Metodama vođenih i slobodnih intervjua te aktivnim sudjelovanjem i promatranjem, autorica uspijeva sabrati puno zanimljivih podataka o toj gospodarskoj djelatnosti, koju nam je opisala u povezanju sa svakidašnjim životom te prazničnim i radnim običajima. Nadajmo se da će knjiga Marine Jurkota Rebrović doprinijeti očuvanju zajedničkog kulturnog sjećanja na tradiciju ovčarstva i možda potaknuti odgovorne da naprave nešto za opstanak ove gospodarske djelatnosti.**“

Knjiga započinje predgovorom dr. sc. **Tanje Bukovčan** iz zagrebačkog Filozofskog fakulteta, a onda od uvida dalje pratimo priču o tradicijskom načinu ponašanja s blagom, kako lijepo naši ljudi nazivaju ovce, jer su one stoljećima i bile neiscrпно blago i pratnja u suživotu na škrtom, teško obradivom i bezvodnom kamenjaru. Kad je prije dvadeset godina Marina odabrala život u malom selu Beleju na Cresu, još se svako domaćinstvo bavilo ovčarstvom, te je, i sama uvučena u tu priču, shvatila da je ovca konstanta oko koje se vrti cijeli život ljudi na ovom dijelu otoka. Slijedi jedan zanimljiv opis otoka Cresa kao prirodne oaze i mogućnosti na neko novo ovčarstvo i u budućnosti kad se odstrani alohtona divljač, a ovu gospodarsku granu preuzmu novi naraštaji proizvođača prvoklasna mesa, sira, vune...

Ovčarstvo i njegova organizacija dosad prikazuju se prije poglavlja koja čine saznanja o tehnologiji creskog pregonskog tradicijskog načina pristupa i rada. Tu je priča o gromačama, lesama, ma(e)rgarima, lokvama, belezima, mužnji i siru, strigu i vuni, te konačno mesu, nsvakidašnjoj i jedinstvenoj deliciji otočnog stola.

U zadnjem dijelu knjige od 107 stranica nalazimo zaključak, korištenu literaturu, bilješku o autorici, zahvale suradnicima kao i popis kazivača, od kojih su mnogi već otišli u bolja spominjanja. I sasvim na kraju ideja i projekt Muzeja ovčarstva kao spomen i nadahnuće. I žal za nečim čega više nema ili ima sve manje kako odlaze posljednje generacije tradicijskih ovčara, upravo onih koji su svoj život dali otoku i proživjeli ga s otočnom ovcom. Pa je ova knjiga njima zapravo svojevrstni spomenik i stoga toliko vrijednija. A što je napisana trojezično mnogostruko povećava njenu vrijednost, jer će sada mnogi naši dragi gosti dobiti tiskan odgovor na pitanja koja su si mnogi postavljali, ali su teško dobivali kvalitetni odgovor.

Konačno, knjiga ne bi tako lijepo izgledala da nije načinjen izbor najljepših fotografija **Waltera Salkovića** i **Natka Jakića** iz Cresa te **Nadira Mavrovića** iz Nerezina. Stručnim savjetima mnogo su pomogli **Bernard Balon** (i lekturom) i dr. sc. **Tanja Bukovčan**, u lekturi **Irena Šlosar**, u oblikovanju sloga **Natko Jakić** i ovitka **Igor Lekšić**. Svakako bez urednika **Maria Šlosara** te tehničkog urednika **Branka Lenića** knjiga ne bi ni izašla, a kamoli tako dobro izgledala nakon tiska u Tiskari Zambelli u Rijeci.

Kako je u međuvremenu već tiskana nova knjižica “Neprekinuta nit mulinera” autora **Jelene Đurkin**, **Marijane Dlačić** i **Hrvoja Badurine**, za očekivati je još novih inicijativa na unapređenju i obogaćivanju Muzeja ovčarstva u Lubenicama.

J. SOKOLIĆ